

Ku2016/00504/D
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

Palett för ett stärkt civilsamhälle

Kulturrådet har givits tillfälle att yttra sig om betänkandet Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU 2016:13).

Kulturrådet redovisar nedan sina synpunkter. Myndigheten tar inte ställning till övriga bedömningar och förslag som läggs fram i betänkandet.

Kulturrådets utgångspunkter

Kulturrådet är en förvaltningsmyndighet under kulturdepartementet med uppdrag att, med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen, verka för kulturens utveckling och tillgänglighet genom att fördela och följa upp statliga bidrag och genom andra främjande åtgärder.

Kulturrådets bidragsgivning styrs av bidragsförordningar som till största del är inriktade på särskilda konstområden. Endast ett fåtal av de bidrag som myndigheten fördelar riktar sig särskilt till en målgrupp inom det civila samhället men bidragsgivningen går i relativ stor omfattning till organisationer i civilsamhället.

Myndigheten fördelade under 2015 ca 270 miljoner kronor i bidrag till organisationer inom civilsamhället. En stor del av bidraget går till enskilda kulturaktörer som verkar inom något konstområde, som t.ex. en arrangör, musikgrupp eller kulturtidskrift. Vissa bidrag ges också till nationella paraplyorganisationer inom det civila samhället som t.ex. centrumbildningar, riksförbund för musikarrangörer, konstföreningar eller lokalhållande organisationer. I och med myndighetens nya uppdrag Äga rum – Kreativa platser inom vilket bidrag kan sökas för ökat kulturellt deltagande på platser med socioekonomiska utmaningar och/eller med lågt valdeltagande kommer myndighetens bidragsgivning till organisationer inom civilsamhället att öka.

Kulturrådet samråder regelbundet med civilsamhället inom olika sakfrågor och ställer i bidragsgivningen för regional kulturverksamhet vissa krav på att landsting och regioner ska samverka med civilsamhället i framtagandet av regionala kulturplaner.

Kulturrådet deltar i det myndighetsnätverk kring civilsamhällsfrågor som Myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor administrerar och har också deltagit i Ekonomistyrningsverkets arbete med att ta fram en vägledning om att ge statligt stöd till civilsamhället.

Kulturrådets synpunkter på betänkandet

4.1.4 Att företräda en grupp – civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare

Kulturrådet ställer sig bakom utredningens bedömning om att det offentliga Sverige bör värna civilsamhällets självständighet i dess röstbärrroll. Däremot ställer vi oss frågande till hur förslaget att myndigheter och regering årligen ska rapportera kontakter och samråd med civilsamhället bidrar till detta. Kulturrådet bedömer att det är viktigare att tydliggöra när och varför samrådsförfarande sker med civilsamhället och att det finns ordnade former för hur samråden genomförs.

4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Kulturrådet vill nyansera utredningens analys om att det finns en kunskapsbrist om civilsamhället inom offentlig sektor. Kulturrådet bedömer att det finns kompetens om civilsamhället inom det offentliga, oftast kopplat till sakområden, t.ex. inom kulturområdet.

Kulturrådet ställer sig positivt till att det finns möjlighet för det offentliga att delta i kompetenshöjande insatser kopplat till civilsamhället. För att ta fram relevanta kompetenshöjande insatser måste dock uppdraget även genomföras i samråd med de myndigheter, kommuner och landsting som förväntas ta del av utbildningarna. Utbildningarna bör utformas utifrån olika sakområden.

4.3.2 Mångfald inom organisationerna

Kulturrådet bedömer att ett utredningsuppdrag om vad som hindrar underrepresenterade gruppers deltagande i det civilsamhället bör genomföras i nära samverkan med civilsamhällets organisationer.

Kulturrådet bedömer vidare att ett uppdrag som handlar om att fördela bidrag till satsningar som undanröjer interna hinder för ökad mångfald även bör innefatta bidrag till nya organiseringar som i sig själv breddar mångfalden inom civilsamhället.

4.3.4 Ökad social sammanhållning

Kulturrådet ställer sig frågande till om en statlig delegation är svaret på hur lånsiktiga lokala plattformar kan utvecklas i socioekonomiskt utsatta bostadsområden. Kulturrådet bedömning är det är viktigt att sådana plattformar utvecklas med utgångspunkt i de lokala förutsättningarna och av lokala aktörer. Utifrån hur det civila samhället lokalt finansieras och kopplat till den lokala kännedomen har kommunerna en viktig roll i en sådan utveckling. Kulturrådet bedömer att utökade incitament för kommuner att delta i ett sådant utvecklingsarbete skulle verka positivt.

5.1.2 Bristande kunskap om det civila samhället

Kulturrådet avstyrker både förslaget om förändring i myndighetsförordningen och förslaget på en särskild skrivning om civilsamhället som en generell kravprofil för myndighetschefer.

Kulturrådets bedömning är att det en självklarhet att när samarbeten eller samråd ska ske med ”andra” så innefattar det också aktörer inom det civila samhället. Kulturrådet bedömer vidare att det finns många horisontella perspektiv som kan vara centrala vid chefsrekrytering och bedömer inte att civilsamhället särskilt bör lyftas i en kravprofil om rekrytering av myndighetschefer.

5.1.4 Svårigheter att finansiera verksamhet

Kulturrådet ser det som nödvändigt att bidragsgivningskriterier med jämna mellanrum ses över och ställer sig positivt till en översyn av Allmänna arvsfondens bidragskriterier. Kulturrådet ställer sig dock frågande till vad utredningen menar med att syftet med översynen är att möjliggöra långsiktiga stöd. Allmänna arvsfonden är en relativt unik bidragsgivare i Sverige som bidrar till möjliggöra laborativa projekt som leder till utveckling inom olika sakområden. Kulturrådet bedömer att långsiktiga stöd, om utredningen med detta avser organisation- eller verksamhetsbidrag, kan försvåra en sådan bidragsgivning. Kulturrådets bedömning är att översynen av kriterierna inte bör ha ett styrande syfte om att denna ska möjliggöra lånsiktiga stöd.

7.6.3 Översyn av befintlig information

Kulturrådet avstyrker utredningens förslag om att en samordnad struktur för information till civilsamhället ska samordnas av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Kulturrådets uppfattning är att informationsinsatser och stöd bör utgå från sakområden. Civilsamhället är inte en homogen grupp med samma behov av informations- och

stödstruktur. Myndigheter bör generellt utveckla sin information så att den är tillgänglig och når berörda grupper, både i och utanför civilsamhället.

Kulturrådet vill också lyfta myndigheternas frivillighet i att delta i olika nätverk och anser inte att förslag i utredningen bör kopplas till myndighetsnätverk.

7.6.4 Webbaserad guide med utgångspunkt i avgörande skeden

Kulturrådet delar inte utredningens uppfattning om att MUCF ska få i uppdrag att ta fram en webbaserad guide som bland annat informerar om olika finansieringsformer, däribland EU-fonder. Kulturrådets bedömning är, som utredningen själv slår fast, att civilsamhället använder sig av befintliga sökmotorer och informationsvägar för att hitta relevant information. Bara om exempelvis EU-fonder finns det både nationella kontaktpunkter och webbplatser som bidrar med heltäckande viktig information om olika sektorer och program.